Karmen Bajec, akad. slik. mag. um.

Guillaume Froger, mojster kiparstva: »Favna mirabilis«

levo: Grand Tétras, divji petelin.
• FOTO: ANNE-MARIE LOUVET

spodaj: Baza gotskega stebra iz začetkov avtorjevega delovanja.
• FOTO: GUILLAUME FROGER

V Sloveniji živeči kipar Guillaume Froger [Gijóm Frožé] se je s prvo samostojno razstavo v Sloveniji predstavil leta 2025 v Galeriji Krpan v Cerknici, letos pa se predstavlja v Gradu Snežnik, kjer z razstavo kamnitih skulptur nadaljuje svoje raziskovanje sodobnega naturalizma.

TRANSFORMATIVNA LASTNOST NARAVE

Začetki avtorjevega delovanja izhajajo iz kamnoseške obrti in izdelovanja klasičnih arhitekturnih elementov, nakar je to pot zapustil ter se posvetil fini ornamentalni plastiki na zgodovinskih spomenikih. To znanje je pridobival v različnih mestih v Franciji in tujini ter ga dopolnil z akademskim figuralnim kiparstvom, ki ga je nazadnje pripeljalo v Slovenijo.

Pomembno izhodišče njegovega ustvarjalnega razvoja je bilo raziskovanje realističnih podob antičnega sveta – od floralnih motivov in sestavljenih mitoloških živali do bajeslovnih bitij in arhitekturnih elementov antičnih stebrov. S tem je pridobil trdne temelje za nadaljnje razvijanje kiparskega izraza. V nadaljevanju se je vse bolj obračal k naravi kot nenehnemu viru navdiha ter v svoje delo vnašal sodobnejše pristope redukcije in stilizacije. Na ta način je postopoma oblikoval sodoben pogled na živalske motive, pri katerem se realistično izhodišče prepleta s subtilno in reducirano oblikovno govorico.

Avtorjevo delo na začetku kliče po vprašanju: Kaj pravzaprav umetniku pomeni narava? Navadno je to prostor odmika, namenjen ustvarjanju, ki ponuja prepotrebni mir. Funkcija gozda in rastlin predvsem transformira, preobrazi zrak na fizični ravni. Poznano je namreč, da na kemijski ravni obstajajo hlapne organske spojine, ki jih drevesa in druge rastline sproščajo v zrak kot del svoje naravne obrambe pred mikroorganizmi, žuželkami in drugimi škodljivci. Imenujemo jih fitoncidi (angl. phytoncides). Ob vstopu v gozd občutek sprostitve ni samo posledica fitoncidov ampak tudi kombinacija vonjev rastlin, hladnejšega in bolj vlažnega zraka, manj hrupa in več naravnih zvokov, prijetne svetlobe in zelenih barv. Vse to vpliva na naše zaznavanje in prispeva k občutku umirjenosti. Zelena barva zaradi svoje lege v srednjem delu vidnega spektra in načina, kako jo zaznava človeški vidni sistem, pogosto učinkuje vizualno umirjajoče. Obkroženost z zelenjem zmanjšuje intenzivnost vizualnih dražljajev urbanega okolja ter ustvarja občutek vizualne kontinuitete in povezanosti z naravnim prostorom in s samim sabo.

Posledice izpostavljenosti naravi so vidne tudi na psihološki ravni, saj lahko vplivajo na zmanjšanje stresa in na delovanje imunskega sistema. Razsežnost dotika narave seže vse do

prepoznavanja vrednote uravnoteženosti, ekvilibrija, kot mu pravijo filozofi, ali estetike lepega, dobrega, koristnega, ki je navsezadnje eno od temeljnih načel antičnega sveta.

Podoben vizualno zanimiv pojav, ki ga pogosto zasledimo v naravi, likovniki prepoznavamo tudi v matematični geometriji, in sicer v dveh oblikah. Prva je zlati rez – ugodno razmerje, ki ga označujemo z grško črko fi (φ) in ga matematično opišemo z razmerjem $\varphi = (a + b) / a = a / b$. Druga oblika so fraktali, pri katerih se podobni vzorci ponavljajo na različnih merilih in ohranjajo sorodno strukturo. Kot primer lahko vzamemo veje drevesa: velika veja se razveja na podoben način kot manjša veja.

Ob vizualnih dražljajih, ki vsakodnevno zaposlujejo naš vid, se srečujemo z življenja polnimi premiki tekstur, oblik in barv. Pri tem nam sledovi analognih učinkov narave – naj bo to zgolj premikanje drevesa, katerega veje zaplapolajo v vetru – pomagajo pri vzdrževanju pozornosti in počitku možganov. Za razliko od digitalnih rešitev za zdaj nobena strojna naprava tega ne omogoča na povsem enak način.

Tu postane povezava med definicijo umetniškega dela in naravo očitna: v naravi se pojavljajo napake, ki so del sistema in se kažejo kot sestavni del popolnosti oblike. Brez njih narava ne bi bila to, kar je. Enako je pri umetniških delih, po katerih se zgleduje Froger. če bi do potankosti kopiral doseženo likovno obliko, bi jo samo ponavljal, tako pa se je odločil ravnati drugače.

Izza drevesa, ki ga opisujemo, je potegnil na plan skrito posebnost, zaradi katere je njegovo drevo unikatno in ki verjetno nosi tudi skrite nepravilnosti, razvidne ob sprehodu po površini njegovih del. Prav te nepravilnosti oziroma svobodne poti, po katerih se nekaj lahko uresniči kot unikatno, so del njegove posebnosti. Izza dreves so tako pokukale živali, ki jih najdemo v slovenskih gozdovih. Nosijo strukturo masivne forme živalskega telesa, pri tem pa ohranjajo delikatnost ovalnih zaključnih oblik.

OBLIKA KOT KIPARSKA POKRAJINA

Divjost in neokrnjenost sveta je včasih sinonim za odkrivanje še nepoznanega terena, na katerem se znajdemo sami v boju za preživetje. Iznajdba prvinske oblike, ki učinkuje novo in še ne videno, je nenehen proces na poti do nove likovne stvaritve. Skozi veščine, ki jih je avtor pridobil z izobrazbo in dolgoletnim delom, dokazuje, da nenehno raziskovanje v dvajsetletni karieri vrača sadove, ko postopoma razvija lasten likovni jezik, po katerem je prepoznaven.

Njegov zaščitni znak je postalo reduciranje oblik v geometrijsko poenostavljene podobe značilnih živali Slovenije, kot so ovca, medved, divji petelin in človeška ribica. Površina Frogerjevih kipov razkriva drugo plat zgodbe, povsem nasprotno oziroma kontrastno premišljenim, oblim formami teles, ki učinkujejo stabilno in nepremično. Tekstura kipov je po večini površine, razen na posebej odmerjenih mestih, kjer je zglajena, razbrazdana v neobremenjenih linijah, ki spominjajo na sled pluga po preoranem hribu.

Ob pogledu na izdelane volumne iz druge perspektive se razkrije nenavadna izkušnja pokrajine, ki vodi od ptičje do žabje perspektive in pri tem ustvarja občutek, da ne vemo natančno, kje se začne in kje konča. Iluzija nedokončanosti potovanja po površini kipa nam daje možnost, da se sprehajamo okoli njega vedno znova, in njegov začetek ugotavljamo v zanki opazovanega z ene ali druge strani. Asociacija na Möbiusov trak nas prestavi v orientacijo, ki govori o neorientabilnosti – o površini, pri kateri glavne usmerjenosti ni mogoče določiti enoznačno, saj se ta nenehno spreminja. Na tak način se obdelava kipov kaže simbolno, podobno kot Möbiusov trak, kot ideja neskončnosti, povezanosti ali cikličnosti.

V povezavi z naravo se je vredno vprašati: Kaj sproža proces opazovanja narave ali opazovanja umetniškega dela? Že samo izhod v naravo vrača utrujenemu pogledu nove podobe. Tako kot je pot mojstra kiparja obdana z vedno novimi izzivi, se ta spogleduje z izvirnostjo umetniškega motiva, zanj značilno abstrahirano gesto. Pri tem, ko izhaja iz masivne forme živalskega telesa, nam nehote ponuja odgovor na vprašanje iznajdbe nove kreacije. Tako kot narava ustvarja vedno nove oblike življenja, se umetnost navdihuje iz njenega vodnjaka, se iz njega uči, z njim napolnjuje naše okolje s poustvaritvami in včasih tudi z redkimi, novimi in izvirnimi oblikami.

Ovalne prvine oblik z navidezno nedokončanostjo spremljajo avtorja v sodobnih pristopih, pri katerih se na mesto strogo realističnih motivov obrača k moderni verziji upodabljanja narave. Skozi proces izdelave nam daje vedeti, da tudi sami nikoli nismo isti, kot na začetku opazovanja okolja, naj bo to naš izhod na sprehod ali obisk omenjene razstave.

Postavitev razstave z naslovom »FAVNA MIRABILIS« ali »Čudežni svet živali« bo na ogled v razstavnih prostorih Gradu Snežnik od 7. oktobra do 8. novembra 2026.

Odpiralni čas v oktobru:
- **od torka do petka: od 11.00 do 15.00;**
- **sobota in nedelja: od 10.00 do 16.00.**

V novembru:
- **od torka do nedelje: od 11.00 do 15.00.**

Viri:
• Boris P. Tokin, Phytoncide, www.en.wikipedia.org
• Möbiusov trak, www.sl.wikipedia.org